

NATIONWIDE CHILDREN'S
When your child needs a hospital, everything matters.

Helping Hand™

Health Education for Patients and Families

Apnea Dhalaanka gudaha Xiliga Buuxa Apnea in Full-Term Infants (Somali)

Xilga buuxa macnaahisuu waxa weeya ilmahaaga yar waxa uu dhashay ka dib 39 todobaad oo uurka ah. Caadi ahaan, xakamaynta maskaxda neefsashada otomaatiga ah. Muddada hurada, marka maskaxda ay ka yar firfircoon tahay, neefsashada iyo sida degdega ah ee wadnahu u garaaco (garaaca wadnaha) hoos u dhaco. Waa u caadi dhallaanka inay lahaadaan joogisiyo gaaban oo neefsashada ah. Istaaga neefta ilmaha apnea (**ap**-nee-uh), joogsigan aad ayuu u dheer yahay, oo wadnahu waxa uu u gaabiyaa si aad u badan. Tani waa mid guud dhallaanka ka hor dhashada wakhtigooda ka hor 37 todobaad.

Istaaga neeftu waa hakadka neefsashada. Waxay u dhici kartaa degdeg, digniin la'aan. Istaan neeftu waxay leedahay mid ka mid ah calaamadahan:

- Aan neefsanayn ilaa 20 daqiiqo ama ka dheer.
- Midabka maqaarku waxa uu noqdaa buluuga ama casaan aad (cyanosis).
- Garaaca wadnaha aad ayuu u yaraadaa, in ka yar 80 wakhti daqiiqadii. Tan waxaa loogu yeedhaa bradycardia (bray-duh-**kaar**-dee-uh). Garaaca hoose ee wadnaha inta badan waxaa raaca istaaga neefta.

Badanka dhallaanku waxay ka koraan istaaga neefta wakhtiga ay gaadhaan 1 sano jir.

Istaaga neefta waa inaan lagu khaldin ama lagu xidhin dhimashada kedista ah ee ilmaha (SIDS). Si aan la mid ahayn istaaga neefsasahda, dhakhtaradu ma saadaalin karaa ama ma garanayaan sababa ilmahu u qabo SIDS. Istaaga neefsashada, wakhtiyada qaarkood dhakhtarku waxa uu ogaan karaa sababta ay u dhacdo oo waxa uu ku taliyaa daawaynta.

Sababta

Waxaa jira sababo badan oo kala duwan oo ilmahu uu uqabi karo istaaga neefsashada.

- Bisayl la'aanta maskaxda – Maskaxda uma soo dirto ishaarada saxda ilaa jidha si loo neefsado markii ku habboonayd. Maskaxdu waxay u baahan tahay inay aad u korto.

- Dhibaataada wadnaha – Wadnahu kuma bam gareeyo dhiig ku filan maskaxda si uu u kiciyo inuu diro ishaarada neefsashada.
- Caabuqa – Waxaa jirta caabuqa kaadida ama caabuqa sambabada ama maskaxda.
- Laab dilaac – Cuntadda ilmaha iyo dharaabka caloosha ku jira ayaa dib u soo raaca dhuunta (tuumbada ka tagta afka ilaa caloosha).
- Dhibaatooyinka kale ee caafimaadka sida cudurka sambabadada, dhiig yaraanta (ogsajiinta yar ee dhiiga ku jirta), ama dhibaatooyinka hida sidaha (lagu dhasho).
- Wakhtiyada qaarkooda, dhakhtarku ma heli karo sababta istaaga neefsashada.

Cudur aqoonsashada

Ilmahaaga waxaa la dhigi doonaa cusbitaalka.

- Dhakhtarka iyo adeeg bixiyaha daryeelka caafimaadka waxay eegi doonaan neefsashadooda si ay u ogaadaan waxa ka dhacay ka hor, muddada, iyo ka dib marka istaaga neefsasahu dhacdo.
- Qalabka qiyaasta garaaca wadnaha ayaa lagu xidhi doonaa gacantooda ama cagta. Qalabkan waxa uu la socdaa qadarka ogsajiinta dhiigooda iyo heerkooda garaaca.
- Dhiigooda iyo kaadida (kaadi) waa la baadhi doonaa.

Daawaynta

Xataa haddii sababta istaaga neefsashada ilmahaaga aan la heli karin, waxaa jira sheeyo caawin kara.

- Sii dawooyin caawiya ilmahaagu inuu neefsado oo kordhiyo garaacooda wadnaha.
- Ku sii ilmahaaga ogsajiin dhexda tuumbada yar ee loogu yeedho kaanoolaha ee sankooda la geliyo.
- Carruurta wakhtigooda ka hor dhalata waxay u baahan karaan mishiinka ay ku neefsadaan (mishiinka neefsashada).

Digniinta FDA ee Qalabka Tuumbada Caafimaadka

- Qalabka daawada ee tuubada ah waxay ku duub-duumi kartaa qoorta ilmahaaga. Tani waxay keeni kartaa in ilmahu uu hungurigu xidhmo (dhuunto xidhanto) ama dhinto.
- HA UGA tagin tuumbada qalabka caafimaadka meel dhallaanka yaryar ama carruurta ay isku qaloocin karaan.
- La hadal dhakhtarka ilmahaaga ama adeeg bixiyaha daryeelka caafimaadka.
 - Haddii ilmahaagu uu isku ceejiyo tuubada hore ugu xidhnayd.
 - Si loo barto tallaabooyinka aad qaadi karto si loo caawiyo hubinta tuumbada inaanay ku duubmin qoorta ilmahaaga, sida ka fogaynta tuumbada ilmaha sida badan ee suuragalka ah.

- Walaacyo kasta oo aad qabto oo ku saabsan khatarta neef ku xidhanka ee qalabka tuumbada caafimaadka.
- Haddii ilmahaagu uu ku dhaawacmo qalabka tuumbada caafimaadka, fadlan uga warbixi dhacdada FDA. Warbixintaadu waxay keeni kartaa macluumaad caawin kara in la horumariyo badbaadada bukaanka. Websaydka FDA oo lagu samaynayo warbixin <https://www.accessdata.fda.gov/scripts/medwatch/index.cfm?action=reporting.home>.

Tegida guriga

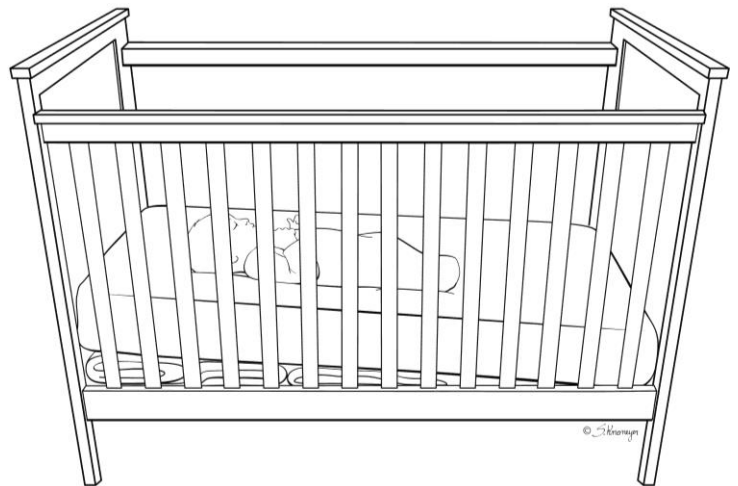
Istaaga neefta ee dhallaanka caadi ahaan waa ku meel gaadh. Badanka carruurta waxay ka koraan iyada hal sano gudaheed. Haddii ilmahaaga guriga loogu diro wax qalabyada caafimaadka ah, waxay ka hortagi karaan ka sii darka cudurada kale, laakiin kama dhigi doonaan in ilmahaaga neeftiisa istaagtay inay tagto wax degdeg ah.

- Ilmahaagu waxa uu u qaadan karaa guriga qalabka qiyaasta garaacada wadnaha. Kooxda daryeelka caafimaadku waxay ku bari doonaan waxa la samaynayo haddii digniintu garaacdo.
- Ilmahaagu waxa uu u baahan yahay inuu ka qaato ogsajiinta dhexda kaanoolaha sanko (arag Digniinta FDA, bogga 2).
- Kooxda daryeelka caafimaadku waxay ku bari doontaa sida looga dhigo deegaanka ilmaha mid badbaado u ah sida suuragalka ah.
 - Qofna yaanu sigaar ku cabin gurigaaga, baabuurka, ama meel kasta oo u dhow ilmahaaga.
 - Raac ABC hurdada badbaadada ah.

Kli – Dhallaanku waa inay keii seexdaan. Waa sax keliya iyagu inay seexdaa isku qol sida adiga ama kuwa kale ilaa inta ay seexdaan meeshooda hurdada sida xoolka ama xoolka yar ee ilmaha

Dhabarka – Had iyo jeer u jiifi ilmahaaga dhabarka si uu u seexdo (Sawirka 1). Tani waa meesha ugu badbaadada badan.

Xool – Xoolka waa inuu madhnaadaa. Ha dhigin barkin yar, barkimo, busteytaal, xawayaan boombalo ah, boombalooyin, ama alaab, sida xafaayadaha iyo masaxaada xafaayada la socota gudaha xoolkooda.

Sawirka 1 Dhallaanka waa in dhabarka loo dhigaa si ay u seexdaan illaa ay ka gaadhayaan da'da 12 bilood.

- Haddii ilmahaagu istocmaali karo dejiyaha, waxay yarayn kartaa khatarta istaaga neefsashada.
- Waxaad u baahan kartaa inaad barto CPR ilmaha yar haddii ilmahaagu joojiyo neefsashada xaga guriga.